

Aleg. 138

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z petycji Związku koleżeńskiegó byłych seminarzystek i nauczycielek we Lwowie o subwencję na budowę schroniska dla nauczycielek nie mogących pracować lub potrzebujących chwilowego schronienia i opieki.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 8. lipca 1901 przekazał Wysoki Sejm petycję Związku koleżeńskiegó byłych seminarzystek i nauczycielek we Lwowie o subwencję na budowę schroniska dla nauczycielek nie mogących pracować lub potrzebujących chwilowego schronienia i opieki Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedstawienia ewentualnych wniosków.

Celem wykonania tej uchwały zażądał Wydział krajowy od Zarządu petycjonującego Stowarzyszenia przedewszystkiem dokładnego wyjaśnienia i dat odnoszących się do zamierzonej budowy schroniska, w szczególności zaś kosztorysu zamierzonej budowy a oraz dokładnego wykazania funduszków, jakimi Stowarzyszenie na cel powyższy rozporządza i jakie jeszcze z innych źródeł zebrać się spodziewa.

W odpowiedzi na to zawezwanie przedłożył Zarząd Związku koleżeńskiegó byłych seminarzystek i nauczycielek plan i kosztorys zamierzonej budowy wraz ze szczegółowem wyjaśnieniem, z którego przytaczamy szczegóły ważniejsze:

Budynek ma stanąć na gruncie miejskim, obejmującym przestrzeń 4760 metrów kwadratowych, który Reprezentacya miasta Lwowa ma bezpłatnie odstąpić na cel tej budowy. Według planu przedłożonego Wydziałowi krajowemu budynek ma się składać na teraz z pawilonu jednopiętowego z pomieszczeniem dla 40 nauczycielek i z wspólną salą jadalną i pracownią. Później w razie zebrania funduszków, miałyby być wybudowane jeszcze dwa pawilony, każdy na 20 osób; salę jadalną, pracownię i budynek administracyjny zaprojektowano w planie już teraz w takich rozmiarach, aby mogły służyć dla wszystkich pawilonów. Wielka sala, przeznaczona na pracownię, zakończona jest kapliczką, ogród otacza całość.

Koszt budynku wzniesić się mającego obliczono na 94.573 koron; gdyby jednak budowę domu administracyjnego odłożono na lepsze czasy, to kosztu budowy na teraz wynosiłyby 70.000 koron.

Co do pokrycia tego wydatku oświadcza Związek, że kwotę około 10.000 koron ma bądź już zebraną, bądź też zapewnioną. Brakuje tedy pokrycia dla sumy 60.000 koron, a Związek uprasza, aby tę sumę udzielono mu w drodze subwencji bezzwrotnej z funduszu krajowego, płatnej w trzech ratach po 20.000 koron, począwszy od r. 1902.

Wydział krajowy rozpatrzywszy się w tej sprawie, przyszedł do przekonania, że jest ona sprawą dobra publicznego i zasługuje nietylko na moralne poparcie ze strony całego społeczeństwa, ale także na poparcie materyalne z funduszków krajowych.

Kraj nasz na całej swojej przestrzeni niema schroniska dla nauczycielek, ani dla takich, które straciwszy siły do pracy, spędzają resztki życia w nędzy i opuszczeniu, ani dla tych, które potrzebują chwilowego schronienia dla odpoczynku, nabrania sił, uzupełnienia nauki i t. p.

Nawet Lwów, stolica kraju, nie posiada dotychczas instytucji tego rodzaju. A jednak wątpliwości nie ulega, że schronisko dla nauczycielek należy do rzędu pilniejszych potrzeb społeczeństwa w kraju, gdzie tak znaczny procent ogółu nauczycielstwa ludowego z kobiet i to przeważnie niezamężnych się składa.

Jest to rzeczą nie tylko ludzkości i kultury ale wprost obowiązkiem publicznym postarać się o to, aby osobom, które młodość swą i siły sterały w szlachetnej służbie wychowania i wykształcenia młodzieży, zapewnić na starość lub w razie choroby albo chwilowego braku pomieszczenia przytułek i opiekę, których w własnej rodzinie znaleźć nie mogą.

To też inicjatywa podjęta przez Związek koleżeński b. seminarzystek i nauczycielek a popierania z całą energią i poświęceniem przez przewodniczącą Związku, p. Antoninę Machczyńską, zasługuje z pewnością na poparcie całego ogółu, a Wydział krajowy sądzi, że powinna być traktowaną jako sprawa publiczna i krajowa. Z tego stanowiska zapatrując się, uważał Wydział krajowy za rzecz wskazaną, aby akcja podjęta przez Związek objęła także drugie stowarzyszenie istniejące we Lwowie, o celach prawie zupełnie analogicznych, t. j. Stowarzyszenie nauczycielek, i spowodował połączenie obu tych Towarzystw w jedno Stowarzyszenie pod nazwą „Związek nauczycielski“. W ten sposób ogół nauczycielek korzystać będzie ze schroniska.

Przechodząc do samej sprawy subwencji, Wydział krajowy uznając ją w zasadzie za słuszną i uzasadnioną, musiał ze względu na stosunki budżetowe, wykluczyć z góry możliwość udzielenia zasiłku w takiej formie, w jakiej petycja się go domaga. Obciążenie budżetu krajowego roku 1902, wydatkiem w sumie 20.000 koron musiało być wykluczonem już choćby z tego powodu, że budżet ten już przed zbadaniem petycji był ostatecznie zestawiony i zamknięty. Ale i w przyszłych budżetach wydatek 20.000 koron przez trzy po sobie następujące lata byłby ciężarem zbyt znacznym i nieproporcjonalnym do innych wydatków. Wobec tego należało obrać inną formę, któraby z uwzględnieniem stosunków budżetowych a bez szkody dla rzeczy mogła doprowadzić do zamierzonego celu. Taką, najodpowiedniejszą może formą wydaje się Wydziałowi krajowemu zapewnienie petycyonującemu Towarzystwu przez szereg lat zasiłku, któryby umożliwił mu oprocentowanie i amortyzację pożyczki, zaciągnąć się mającej w jakiejś instytucji finansowej na cele budowy schroniska i na hipotekę realności, oddanej mu do dyspozycji przez gminę m. Lwowa na cel budowy. Proponując Wysokiemu Sejmowi uchwalenie kwoty 2.000 K., która przez lat 20, począwszy od roku 1903, miałaby być wstawianą do budżetu krajowego na amortyzację pożyczki zaciągnąć się mającej przez Związek nauczycielski na cel budowy schroniska, zapewnia Wydział krajowy z jednej strony Związkowi łatwość uzyskania potrzebnej na budowę pożyczki, z drugiej zaś strony rozkłada na dłuższy szereg lat ciężar, jaki na kraj spadnie z udzielenia subwencji na cel powyższy.

Z tych powodów Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Na cel budowy schroniska dla nauczycielek we Lwowie przyznaje Sejm subwencję w kwocie po 2.000 K. rocznie przez lat 20 począwszy od roku 1903.
2. Sejm upoważnia Wydział krajowy, aby subwencję powyższą wstawiał do preliminarza budżetu krajowego od r. 1903 począwszy i aby wypłacał ją tytułem raty amortyzacyjnej tej instytucji finansowej, w której pożyczka na cel budowy schroniska dla nauczycielek we Lwowie zaciągnięta zostanie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

A. Potocki, w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński, w. r.

Członek Wydziału krajowego.